

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod veča mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Na prevesju:

Znatno pomirjenje v evropski politiki

Angleški vpliv na Nemčijo je v veliki meri omilil napetost, ki je v zadnjih dneh vladala v mednarodnih odnošjih, zlasti v Evropi

London, 2. sept. e. Napetost in vzne- mirjenje, ki je zadnje dni vladalo v evropskih prestolnicah, je znatno popustilo. V službenih krogih vseh držav prevladuje mnenje, da ni nevarnosti vojnega konflikta. Na podlagi presoje dejstev, ki jih je ugotovilo United Press v Londonu, Parizu, Rimu in v Pragi, se kaže približno tale slika:

V službenih francoskih krogih naglašajo z občutkom olajšanja, da je čvrsto stališče Anglije vplivalo na Nemčijo, da je popustila. Istočasno so poudarjali, da bo Francija uporabila orožje, če bo nemška vojska prodrla na Češkoslovaško. Francoski službeni krogi mislijo, da je Nemčija vsekakor prišla do prepričanja, da bo tudi Anglija podvela isto. Tudi v Berlinu se opaža nekaj optimizem. Visok na- rodno-socialistični funkcionar je izjavil predstavniku United Pressa, da v Berlinu ne žele nasilne rešitve češkoslovaške spora, toda nemški odgovorni činitelji so pripravljene za vsako možnost. Tuji opazovalci imajo vtis, da bo do odprtega konflikta prišlo samo v primeru, če bi inisija lorda Runcimana popolnoma pro- padla. Uvod k temu konfliktu bi bila vstaja v sudetsko-nemških krajih ali raz- glasitev avtonomije, s strani sudetsko- nemške stranke, kar bi dalo češkoslova- ški vladi povod, da pošlje svoje čete v te kraje, toda tuji opazovalci smatrajo, da je možno preprečiti nasilno rešitev tega konflikta.

V Rimu si službeni krogi prizadevajo, da prispisujejo kolikor mogoče najmanjšo važnost alarmantnim vestem iz Londona. Pariza in Prage, dvomi pa, da bi prišlo do oboroženega spopada. Po mnenju tu- jih opazovalcev tudi ne žele, da bi prišlo do odkritega spora.

V praških vladnih krogih prevladuje mnenje, da je stališče Anglije značilno nevarnost. Kar se tiče notranjega polo- žaja Češkoslovaške, smatrajo v vseh kro- jih, da so se okoliščine za sporazum kljub sedanji nepopustljivosti sudetske stranke napram vladnim krogom vendar nekoliko zboljšale.

V Angliji so službeni krogi še vedno v skrbeh zaradi Češkoslovaške. Smatrajo pa, da ne bo prišlo do odprtega konflikta. Stališče Anglije je vsekakor odločilno, to- da vlada se hoče ogniti vsemu, kar bi v Nemčiji izvalo neprijetno situacijo za- radi stališča, ki ga je zavzela Anglija. To odlično stališče Anglije je vsekakor tre- ba pripisati dejstvu, da bo Francija v primeru napada Nemčije na Češkoslova- ško takoj priskočila na pomoč Češkoslo- vaški.

Hodžev načrt

Praga, 2. sept. e. Kakor se doznava, bo novi načrt ministrskega predsednika dr. Hodže vseboval več določb, predvsem zakonov, ki so bili že prej izdelani in ki so jih Nemci sprejeli. To so jezikovni zakoni, uporaba pro- porca in kantoniranje Češkoslovaške. Vsak kanton bo imel krajevne vlade in krajevne parlamente. V tem prime- ru obstoja možnost majhne krajevne vlade, ki naj bi imele pravico parlamen- ta. Ni še gotovo, kakšna bo državna policija. Vsekakor bo centralna fede- rativna vlada imela pravico kontrole. Obstojala bosta dva doma v centru in sicer federativni svet in gornji dom, ki bosta predstavnik kantonov kot os- rednja ustanova. Hodžev načrt določa zaščito demokratičnih Nemcev, ki tvorijo petino sudetskega nemškega prebivalstva. Prav tako je določena tudi zaščita židovskih elementov v sudetskih krajih. V tem primeru je za zgled vzeta ustava severne Irske. V pakt bodo vnešene in paragrafirane nekatere določbe osmih točk, ki jih je Konrad Henlein označil v svojih zah- tevah v Karlovih Varih. Na ta način predstavlja novi načrt sintezo dosedaj- njih zakonov, v kolikor so sprejemlji- vi za obe strani, švicarskih in severno- irskih določb, kakor tudi predlogov Henleina in Kumda.

Praga, 2. sept. e. Praški radio je sno- či objavil naslednje vesti:

Včerajšnji dan je bil posvečen in- tenzivnim diplomatskim razgovorom med Londonom in drugimi evropskimi prestolnicami, zlasti Berlinom, kamor se je vrnil Henderson. Pri nas so se tudi pričela pogajanja med ustavnimi činitelji, konferenca ministrov in se- stanki parlamentarnih odborov raznih strank, med temi tudi sudetsko-nem- ške stranke. Ta aktivnost kaže, da de- lo za rešitev vprašanja sudetskih Nem- cev v Češkoslovaški živahno napreduje.

Henlein pri Hitlerju

Berlin, 2. septembra AA. (Havas) Pred- sednik sudetsko-nemške stranke Henlein

je prispel v Berchtesgaden včeraj okrog 2. popoldne ter se je takoj sestel s Hitlerjem v Obersalzburgu. Sestanku sta prisostvo- vala tudi ministra Hess in Göring. O teh razgovorih ni bilo dozdej izdano še nobe- no poročilo.

Nemci še niso izrekli zadnje besede

Pariz, 2. septembra AA. (Havas) Iz Ber- lina poročajo: Po informacijah, ki so jih zbrali v Berlinu, so zastopniki sudetsko- nemške stranke izjavili, da je vladni pred- log narodnostnega pravilnika nesprejem- ljiv, a da o njem še niso izrekli končne be- sede.

Praga, 2. septembra AA. (Reuter) Pre- vladuje splošno prepričanje, da je bil na včerajšnji seji političnega odbora sudet- sko-nemške stranke sprejet nov predlog za nadaljevanje pogajanj med sudetskimi Nem- ci in Čehi z gotovimi rezervami, ki dozdej še niso znane.

Gospodarska pogajanja med Nemčijo in ČSR

Praga, 2. sept. e. V nasprotju z vest- mi, ki jih je objavil tuji tisk, izjavlja- jo v merodajnih krogih, da prezident

republike dr. Beneš jutri ne bo objavi- l nobenega proglaša. V zvezi s tem piše »Posledny list«: Vse vesti, ki se tičejo proglaša prezidenta dr. Beneša, so preuranjene, ker pogajanja s sudet- sko stranko še niso končana.

Bonnetov sestanek z nemškim poslanikom

Pariz, 2. sept. e. Na merodajnih mestih zagotavljajo, da sta se včeraj sestala zu- nanji minister Bonnet in nemški velepo- slanik v Parizu. Pogovarjala sta se o se- danji mednarodni situaciji in je bilo go- vora tudi o češkoslovaškem vprašanju. Bonnet je ob tej priložnosti izrazil željo, da se sudetski problem reši na miren način. Ob tej priložnosti je Bonnet zahvalil v imenu vlade nemškemu veleposlaniku za prisrčen sprejem, ki ga je bil deležen ge- neral Vuillemin v Nemčiji.

Gospodarska pogajanja med Nemčijo in ČSR

PRAGA, 2. sept. AA. (Havas). 15. ok- tobra se bodo začela gospodarska poga- janja med zastopniki Nemčije in Češkoslo- vaške. Ta pogajanja bi se bila morala za-

četi že 29. avgusta v Berlinu, a so bila za- radi nekih razlogov priložena na oktober.

Nov Hullov govor

Washington, 2. sept. e. Zunanji minister Hull je na konferenci s predstavniki tiska na vprašanje o stališču Združenih držav napram situaciji v Evropi in možnosti, da se Amerika vmeša v novo evropsko vojno, ponovno opozoril ameriško javnost na to možnost. Hull se je najprej skliceval na svoj govor in na govor predsednika Roose- velta. Kakor znano, sta oba državnika iz- javila, da USA ne bo mogla stati ob strani v primeru konflikta v Evropi. Hull je po- udarjal, da se to stališče Amerike v nič- mer in nikakor ni spremenilo. Potem je imel zunanji minister s predsednikom Roo- seveltom daljšo konferenco o položaju v Evropi v zvezi z angleško akcijo na Če- škoslovaškem.

Chamberlain predlagan za Nobelovo nagrado

London, 2. sept. e. Po vestih iz Osla bo angleški ministrski premier Neville Cham- berlain predlagan za Nobelovo nagrado za mir.

Letalske tekme Male antante

Dr. Rape se je davi vrnil v Ljubljano

Beograd, 2. sept. e. Letalski tekmovalci Male antante so davi ob 5.30 startali z beogradskega aerodroma k nadaljnjemu po- letu. Čaka jih nadaljša proga. V skupini B bodo letali na 1287 km dolgi progi po- leteli od Beograda v Arad, Cluj, Košice, Bratislava, Brno in Prago, v skupini A pa na 1972 km dolgi progi Beograd, Arad, Cluj, Košice, Bratislava. Potem napravi skupina A še krožni polet Bratislava—Br- no—Praga. Izmed naših tekmovalcev se bo

teta krožnega poleta udeležil samo Arse- nijevič. Končni rezultati tega tekmovanja bodo znani šele 4. odnošno 5. t. m. Dr. Ra- pe je, kakor poročajo iz Beograda, že do- bil dovolj vijak za svoj aparat in pričakuje- jo, da bo danes priletel na beogradski aerodrom. Nadaljnega tekmovanja se dr. Ra- pe ne bo udeležil.

Ljubljana, 2. sept. Dr. Stane Rape se je s poleta tekmovalcev Male antante davi vrnil v Ljubljano.

Kitajci uspešno odbijajo japonske napade pred Hankovom

Japonci so že 13 krat navalili na kitajske postojanke pri Kiukiangu, toda brez uspeha

Hankov, 2. sept. e. Včeraj so Japonci tri- najstkrat naskočili kitajske pozicije južno od Kiukianga. Kitajci so vse napade odbili. Japonske izgube so bile ogromne. Kitaj- ski štab priznava, da so tudi Kitajci imeli velike žrtve, in sicer zaradi tega, ker so napade odbijali s protinapadi, toda njih iz- gube so bile mnogo manjše nego japonske. Trideset velikih in majhnih japonskih vojnih ladij je priplulo do Kiukianga in se udeležujejo vojnih operacij. Japonsko po- veljstvo je včeraj poslalo na to področje novo divizijo vojaštva.

Kitajski četniki so presekali železniško progo v Tiencinu in so stopili v borbo z garnizijo v vzhodnem delu mesta.

Žrtve tajfuna

Tokio, 2. sept. w. Tajfun, ki je včeraj divjal nad Japonsko, je po podatkih poli- cie zahteval okrog 100 človeških žrtve. Voda in vihar sta uničila 7000 hiš.

Smrtna nesreča japonskega admirala

Tokio, 2. sept. w. Mornariško minist- rstvo javlja: Včeraj je viceadmiral Kato napravil v družbi treh oficirjev polet nad vojno ozemlje. Na povratku je letalo ne- nadno strmoglavilo iz višine 400 m na ki- tajsko operacijsko ozemlje in so se vsi le- talci ubili. Japonskim vojakom se je pose- čilo, da so trupla ponesrečenih Kitajcem iztrgali iz rok.

Srditi boji v Estremaduri

Paris, 2. sept. e. S francosko-španske me- je: Po poročilih z obeh strani so se na este- madurski fronti včeraj po kratkem odmoru spet pričele srdite borbe. Po Francovih ves- tih so nacionalistične čete odbile vse re- publikanske napade južno od reke Zuhar, pri čemer so imeli republikanci velike iz- gube. Republikanska poročila nasprotno za- trjujejo, da republikanci uspešno nadalju- jejo protiofenzivo. Pri Castueri so presekali železniško progo, ki je velikega pomena za osirbo Francovih čet. Republikanci so tudi obkolili Benkeresio, ki je pred padcem. Zavezitje tega mesta je velikega pomena za uspešno ofenzivo republikancev na Castueri.

London, 2. septembra AA. (Reuter) Vče- raj je bilo tu objavljeno prvo poročilo ko- misije, ki proučuje primere napadov iz zraka na španska mesta. Kakor znano, je ta komisija sestavljena iz enega angleškega in enega francoskega oficirja. Prouči- la je nedavne napade na Barcelono, Ali- cante in na nekatera druga pristanišča v Španiji. Poročilo komisije pravi, da je bi- lo v 41 primerih nacionalističnega zračnega napada na Alicante ugotovljeno, da so na- cionalistični bombniki bombardirali izključ- no strateško važne točke. Glede zračnega napada na Torre Vieha dne 25. avgusta pravi poročilo, da je bil napad upravičen. Glede napada na Barcelono komisija ni mogla ugotoviti ali je bil to namenjavni napad na barcelonsko prebivalstvo.

SALAMANCA, 2. sept. AA. Poročilo na- cionalističnega vrhovnega poveljstva pravi, da so nacionalisti pri Alderuevdi uspešno napredovali in odbili nekaj napa- dov sovražnih oddelkov. Sovražnik je imel

mного mrtvih, 120 republikanskih voja- kov pa je bilo ujetih. Prav tako je bil z uspehom odbit na castelonskem bojišču močan sovražni protinapad. Nacionalistič- na letala so bombardirala vojaške objekte v Kelvi.

SAINT JEAN DE LUZ, 2. sept. AA. Poročilo republikanskega vrhovnega po- veljstva pravi, da včeraj ni bilo na boji- ščih važnejših dogodkov. Na bojišču pri Ebru so bila sestreljena tri sovražna le- tala, prav toliko pa tudi na Estremaduri. Republikanci so izgubili samo eno letalo.

Protizidovski ukrepi v Avstriji in Italiji

Dunaj, 2. septembra AA. (Reuter) 750 židov je včeraj odpotovalo z Dunaja. Sma- trajo, da so se namenili na pot v Pale- stino.

Po uradnem poročilu so na področju bivše Avstrije zaprte vse židovske šole in je židovskim otrokom prepovedano ob- iskovati državne šole.

Rima, 2. septembra AA. (Reuter). Nove uredbe italijanske vlade o židih bodo za- dele 9 do 10.000 židov, ki so se nastanili v Italiji po 1. januarju 1919. Med njimi so po veliki večini trgovci, hotelirji in bankirji. V novi uredbi italijanske vlade se ne omenja Vzhodna Afrika, smatrajo pa, da bo uredba o židih veljala tudi za ta del italijanskega cesarstva.

Beograd proslavi kraljev rojstni dan

Beograd, 2. sept. e. K sokolski proslavi kraljevega rojstnega dne v Beogradu bo- do prišle v prestolnico delegacije vseh so- kolskih edinic iz vse države in sicer okoli 1200. Za delegate je prometni minister odobril 50% popust na železnici od 2. do 10. septembra. Za proslavo Beogradu je določil naslednji program: 5. septembra bo ves dan zborovanje delegatov vseh žup, ki bodo razpravljali o dosedanjih uspehih Petrove petletke in določili smernice za bo- doče delo. Posebna delegacija sokolskih čet bo odšla na Avalo, kjer bo položila vence na grob Neznanega vojaka. Zvečer se So- koli udeležijo baklade, ki jo bo priredila mestna občina. Na kraljev rojstni dan bo predstavnik saveza, žup in društev prisostvovali zahvalnicam v raznih cerkvah. Delegacije iz države in častna četa Sokolov bodo prisostvovali tudi paradi vojaštva na Banjici, nato pa bodo skupaj z beogradski- mi Sokoli v slavnostni povorki krenili skozi mesto. Od 11.45 do 12.45 bo sokolska akademija v prostorih Kolarčeve ljudske univerze.

Albanski narodni praznik

Beograd, 2. sept. e. Včeraj je albanska kolonija v intimnem krogu proslavila al- banski narodni praznik, 10-letnico monar- hije in vladanja kralja Zoga. Člani koloni- je in albanski dijaki, ki študirajo na be- grajski univerzi, so se opoldne zbrali v albanskem poslanstvu. Kjer je opravnik poslov Sofu Comar sprejemal čestitke. V spominsko knjigo se je vpisalo tudi mno- go prijateljev Albanije.

V Albaniji pričakujejo veselega dogodka

Praga, 2. sept. a. Potovanje albanske kraljevske dvojice na Slovaško je prebo- ženo, ker pričakujejo veselega dogodka.

Seaton Watson mlajši v naših krajih

Novi Sad, 2. sept. e. Te dni je prispel v Novi Sad Seaton Watson jun., sin znamen- ga angleškega zgodovinarja in publicista ter velikega prijatelja našega naroda. Seaton Watson jun. je prav tako zgodovinar in je dovršil svoje študije na oksfordski univer- zi. Zadnje tedne je bil v Dalmaciji Meštro- vičev gost. Od tam je krenil v Zagreb, kjer se je nastanil pri glavnem uredniku »No- ve Evrope« dr. Milanu Čučurju. V Osvetku namerava ostati dva dni. Ogleдал si bo sa- mostane v Fruški gori. Od tod bo odpoto- val v Budimpešto in Prago, kjer bo prav tako ostal del časa.

Pravoslavna cerkev na Sušaku

Sušak, 2. septembra e. Včeraj je bil na Gornjem bulvaru na najlepši točki Sušaka položen temeljni kamen za novo pravoslav- no cerkev sv. Jurija. Cerkevne obrede je opravil sabrebiški metropolit Dostoj, ki je v svojem govoru poudaril pomen pravo- slavnega svetlišča na Sušaku kot versko- nacionalne ustanove, ki naj služi bogu in narodu. Pozval je vse navzoče, naj goje ljubezen in bratstvo stogo v duhu Kristovega nauka. Cerkev bo zgrajena iz sredstev srbske pravoslavne občine na Reki, katere področje je segalo prej tudi na Sušak, in iz prispevkov vernikov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Vojvoda Kentski na Brdu

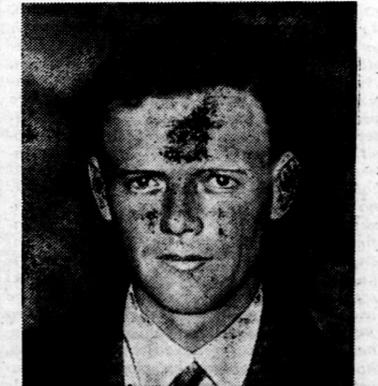
SPLIT, 2. sept. e. Snoj ob 19.25 je za- pustila naše Primorje Nj. Vis. kneginja Olga z materjo kneginjo Jeleno ter kneže- vičema Aleksandrom in Nikolo, ki je dal- je časa potovala z jahto »Tihoc« po naš- nem Jadranu. Istočasno sta tudi vojvoda in vojvodinja Kentska, ki sta se mudila 10 dni v Cavtatu in 12 dni z jahto »Tihoc« krizarila po morju, zapustila naše kraje. Visoki g.stj. so včeraj ob 16. prispeli v Split in se potem z motornim čolnom od- peljali do obale, odtod pa z avtomobilom na Marjan, kjer so si ogledali zoološki vrt, akvarij in prirodoslovni muzej. Nato so posetili Meštrovičev galerijo, kjer jim je umetnik sam podrobno tolmačil svoja de- la. Zatem so si ogledali še Dioklecianovo palačo, peristil in stolno cerkev. Ob 19.20 so s. po kratkem odmoru na »Tihoc« zopet izkrcali na obalo, kjer so jih pozdravili predstavniki vojskih in civilnih oblasti ter mnogo občinstva. Ob 19.25 so se s po- sebnim dvornim vlakom visoki gostje od- peljali na Brdo v Slovenijo.

LJUBLJANA, 2. sept. Davi ob 8.15 je dvorni vlak z Nj. Vis. kneginjo Olgo, nje- no materjo Jeleno, princema Aleksandrom in Nikolo in vojvodo Kentskim ter vojvo- dinjo Kentsko prispel v Ljubljano. Po kratkem postanku je vlak nadaljeval vo- jno do Kranja.

Lindbergh v ČSR

Bukarešta, 2. sept. e. Polkovnik Lind- bergh s soprugo je včeraj zapustil Bukare- što in odletel v Prago.

Praga, 2. sept. e. Včeraj ob 14. je pol- kovnik Lindbergh iz Krakova na Poljskem poletel proti Pragi, kamor pa ni dospel. Ob 17.30 se je moral namreč zaradi izred- no slabega vremena spustiti v Olomoucu. Polet v Prago bo nadaljeval danes.

Zastopniki Ljubljanskega Sokola pri dr. Stojadinoviću

Beograd, 2. sept. e. Min. predsednik dr. Stojadinović je včeraj sprejel predstavnike Ljubljanskega Sokola in sicer dr. Vladimira Ravuharja, starosta Keželja in društve- nega načelnika dr. Viktorja Murnika. Po- zneje je sprejel tudi našega poslanika v Berlinu dr. Aleksandra Cincarja Maukovića.

Batov dar za presoveto

Beograd, 2. septembra e. Dr. Jan Bat'a, znani inženir iz Češkoslovaške in pred- sednik delniške družbe Bat'a v Borovu, je prosvetnemu ministru dal na razpolago lan- sko dividendo v znesku 152.700 z željo, da se ta vsota porabi za prosvetne namene.

Borzna poročila

Curib. Beograd 10, Pariz 11.94, London 21.20, New York 438.6250, Bruselj 74, Mi- lan 23.0750, Amsterdam 238.65, Berlin 175.70, Praga 15.14, Varšava 82.30, Bu- karešta 3.35.

Politični obzornik

Pesem brez naslova

Vi hočete mi biti kristjani? — Ne strinja se kristijanstvo se prvašivo: Ljubeza Kristi nisi je, — vi sovraštvo, on laž je ljubil, — vi sami ste vdanil

Krotak, umiljen on, — vi ste fitani, bogastvo ljubite, — on stromalivo, sovražil laž je, — vam je laž junastvo, po kateri ste podobni vi mu strani?

Preganjan bil je on, — a vi preganjate, oznanjal mir je, — boj vi med narodi, hinavstvo je črtil, — vi se mu klanjate.

Fanatiki ste vi, — on milo sodi, on križ je nosil, — vi se nanj naslanjate: O pojte iz svetlišča, sram vas bodil!

Josip Stritar, Dunajski soneti.

Mesija?

Bivši kaplan na Jesenicah Andrej Križman je osnoval lani proti narodni, socialistični in krščansko-socialni delavski organizaciji zvezo delavsko organizacijo, ki ji je dal ime Zveza združenih delavcev. Ta je nato pristopila k Jugosavi, seveda samo formalno, ker se njen program bistveno razločuje od programa in načel Jugosave. ZZZ je kajpak potrebovala tudi svoje glasilo. Tudi za to je poskrbel Križman. Jel je izdajati tednik »Slovenski delavec«, ki ga sam urejuje in večinoma tudi piše. Tiska ga Misijonska tiskarna v Grobljah. Tako si je moč ustvariti svojo organizacijo in svoje glasilo, potem katerih lahko oznanja in propagira svoje ideje. Ena glavnih njegovih zamisli je preobnova sedanje družbe in seve z njo tudi države na stanovski in katoliški podlagi. Kako si to zamišlja, smo pokazali včeraj, ko smo objavili glavne misli iz njegovega — očitno programatičnega članka »Nosilci stanovske družbe«. Zavedajo se, da so pri izvajanju tih njegovih načrtov glavna zapreka nacionalni, napredni in svobodnoini elementi med Slovenci, je jel udarjati po teh, da bi jih v širokih narodnih slojih spravil ob veljavno, vpliv in ugled, ki ga kljub dolgoletni sistematični gonji proti njim še vedno uživajo med narodom. Posebno je vzel na piko naprednjake, nacionaliste in socialiste. Tako le piše o njih: »Slovenci imamo mnogo temnih zgledov in svoji preteklosti, pa nam jih prav nič ne manjka tudi v živih sedanostih, da lahko presodimo njih zločesti vpliv na razvoj naroda in njegovih stanov. Kakor cokolj so, ki zavirajo njegovo zdravo rast. Kje bi že bil danes kulturno naš narod, če bi se za njegovo kulturo ne bilo treba boriti s tujci in z janičarji! Proti njej se je zavzel nekaj malomeščanski liberalizem slovenskih prodancev, da bi s tujcem vzajemno držal narod k tlom... Ni še bil obracun s to skupino dokončno izvršen, še so začeli gotovi osreščevalci uvažati drugo blago — mednarodni marksizem... Ob koroškem plebiscitu je narod gna v naročje tujih sil z vsu vehemenco svoje brezbožne propagande, doma v osvobodjeni domovini se je izrekel za znano unitaristično jugoslovensko protislovensko miselnost, še predno ga je kdo za to vprašal... Ta duh internacionalizma in uvoženih teorij je zato tudi kriv, da še danes po dvajsetih letih svobodne države manjka našemu človeku hrbenica, samozavest. Kamor je ta prodrl, je domačo odprano silo strl. Na vse strani škilijo: v Francijo, Rusijo, Nemčijo in tam iščejo vzorov, domače so zavrgli...«

V tem tonu piše Andrej Križman in grodo in drzno potvarja zgodovinsko resnico. Ne bomo z njim polemizirali, uprli ne nepobitna zgodovinska dognanja, ugotovljamo samo to: Kdo je zakrivil nesrečni izid koroškega plebiscita, ve vsa javnost, ve pa tudi, da pri tej katastrofi niso imeli nobene deleže napredni in nacionalni ljudje! Kar se tiče dela za slovensko kulturo in zaslug na njej, je zgodovinsko dokazano, da bi brez narodnih in naprednih kulturnih in političnih delavcev Prešerna, Jenka, Levstika, Stritarja, Jurčiča, Kersnika, Krilana, Askerca, Ketteja, Murna, Tavčarja, Cankarja, Zupančiča in številnih drugih še pred desetletji lahko povežali vso našo literaturo zares umetniške vrednosti v ne baš veliki sveženj in da bi še danes hlapčevali in tlačnili, kakor preje tisoč let, tujemu gospodarju ter se nevdružno pogrezali v tuje morje! To so zgodovinska dejstva, ki jih ne more izpodbiti s svojimi potvorbami mesija iz Tunjca in Končca, kdo je kriv, da »našemu človeku manjka hrbenica pa samozavest?« Ali tisti, ki so ga učili: »Pokloni glavno nosil! Niž ne prošle, ali oni, ki so mu vtepali v glavo jagnječjo pohlevnost in ponižnost, da še danes naš kmetič po Dolenskem in drugod, ko stopa pred oblastniki, plačo drži klubček pod pazduho in ponižno mrmra »shalva na vprašanje, kadar ga oblastnik končno blagovoli vprašati po njegovih željah?!

Naše gledališče

OPERA

Sobota, 3. septembra: Gloranda. Gostovanje ge. Zinke Kume-Milanove. Izven. Nedelja, 4. septembra: Gejša. Premiera. Izven. Ponedeljek, 5. septembra: Eto z onega sveta. Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Izven. Torek, 6. septembra: zaprto. Sreda, 7. septembra: Boris Godunov. Izven. Znižane cene. Četrtek, 8. septembra: Gejša. Izven.

Dnevna blagajna v operi postuje vsak dan od 10. do pol 13. in od 15. do 17. ure. Gledališki abonma za sezono 1938-39 je že raspisan in se bodo sprejemali prijave od ponedeljka 5. t. m. dalje v veči dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Dosedanje abonente opozarjamo, da so jim lanek sedeži na raspologu do sobote 10. t. m. opoldne. Opozarjamo pa tudi, da bo v operi nov raspored sedežev, sličen onemu v drami. Abonma je raspisan za 20 dramskih in 18 opernih-operetnih predstav in se plačuje v desetih zaporednih obrokih.

Naši novi obmejni problemi

Le smotrne gospodarske in socialne dele bo utrdile naše meje

Maribor, 2. septembra. Slovenci smo mnogokrat in mnogokje že takšni, da prav radi svažimo narodno dolžnost s svojih namen in jih sklanjamo navoliti kam drugam. Tako nas je tudi po razsuhu bivše cesarske Avstrije nagrabila nekakšna navčna psihosa, da smo rekli: Hvala Bogu, sedaj nam Država sv. Cirila in Metoda ni več potrebna, njene naloge na prosvetno-kulturnem in šolskem področju bo prevzela naša narodna država, ker mora za to skrbeti. In res je večina podružnik, ki jih je pred vojno bilo 211, ob prevratu pa še 151, prenehala delati.

Kako slepi smo bili, so pokazala kaj kmalu naslednja leta našega življenja v novi državi in nam kažejo tudi sedanjí čas. Naša bol, naša severna meja od zapadnega konca pa tja doh do Lendave nam je kaj kmalu pokazala in nam še danes kaže vedno nove rane, nam odpira vedno nove vidike o potrebah ne samo narodno-političnega in narodnostno prosvetnega, ampak predvsem tudi narodno-gospodarskega in socialnega dela na naši obmejni fronti. Primer šole v Gradšču na Kozjaku, ki je bila šola pred dobrim letom zgrajena ne od države, ampak s pomočjo CMD, je marsikomu odprl oči. Ta primer ne bo ostal in tudi ne sme ostati osamljen, saj imamo v omenjenem obmejnem odseku še celo vrsto podobnih neresnih vprašanj. Naše šolstvo ob mejah mora ostati trajno predmet stalne ljubezni vsega naroda in njegove stalne pomoči in podpore.

Zavedili smo se tudi vedno bolj — na žalost še veliko premalo —, da niso pro-

nehale naše dolžnosti do bratov za mejo. Da gojimo z njimi kulturne stike, da jih podpiramo s slovensko knjigo, s slovenskim časopisom, tega nam nobena sila ne more zabraniti. Ta naša ljubezen, ta naša podpora, ti naši stiki pa ne morejo in ne smejo biti samo platonski, ker bi od tega naši zamejci brezje ničesar ne imeli. Potrebne so gospodne širve, ki so pa mogoče samo v dobro organiziranem ustroju s sistematičnim skrbrenjem potrebnih sredstev. To je druga velika naloga CMD in tudi vseh drugih naših organizacij, ki imajo narodno obrambne cilje, naloge, ki se je pojavila, čim so na mirovni konferenci z doletitvijo državnih mej globoko in bolesto zaznali v naše narodno telo.

Dvoje za nas vse, ki smo naloge in delo CMD vedno pojmovali zelo široko, razveseljivih dejstev lahko beležimo v zadnjih časih. Prvo, da se je naša, zlasti akademska mladina v Mariboru začela živahno zanimati za naše obmejne probleme. Skupinski izleti za proučevanje obmejnih razmer in vprašanj, ki jih je začelo prirejati Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru, ciklus predavanj o vprašanih naših severnih mejah, ki jih je napovedalo za prihodnje tedne, ter narodno obrambna anketa, ki jo namerava prirediti, so nam dokaz, da je naša mladina zopet pričela idealno izpolnjevati naloge, ki so od davnega značilne za slovensko akademsko mladino, da pa teh nalog ne misli izvrševati samo z bombastičnimi frazami, ampak z realnim presojanjem sodobnih problemov naših obmejnih sektorjev. Človeku se zdi, da se vračamo v idealno delo pred nekaj več kot 30 leti, ko je takratna akademska mladina narodno radikalne generacije pod vodstvom nepozabnega Gregorja Šerjave izrgala CMD iz letargije, v katero je naša delna valed nesposobnosti takratnega vodstva, jo po obtemu rešila in objema zagrizenih političnih strankarjev SILS, ki so se je hoteli polastiti, da bi razpoknili z njenim premoženjem po mili volji. Upamo, da polet naše mladine ne bo samo ogenj, ki nastane v kupa slame.

Še drugo razveseljivo dejstvo je pokret med našim mlajšim učitelstvom, ki gleda na obmejni problem s čisto konkretnimi socialnimi in gospodarskimi vidiki. Popolnoma pravilno poudarja, da je treba pojavom, ki jih vidimo v mnogih krajih ob meji, v pojemanju narodne zavesti, prebujanju slovenske zemlje v roke domobega ali celo inozemskega nemškega kapitala, in drugim podobnim pojavom iskati koren v skoro docela spremenjenih gospodarskih in socialnih razmerah, nastalih ob novi državni meji. Naš obmejni življenj, po veliki večini vinarji, poljski delavci, kočarji in mali kmetje, se je v Avstriji gospodarsko izživljati proti severu. Nova državna uprava ni znala in še danes ne zna ali ne more ali mnogokrat morda tudi niti ne usmeriti tega gospodarskega izživljanja, ki je potrebno za obstoj obmejnega prebivalstva, v novo smer, povežati ga z notranjostjo lastne države. In tako je nastalo ono težko stanje ob meji, vselila se je beda, pomanjkanje, vselila psihosa, ki išče odrešenika, kjerkoli. Da prejava v takih razmerah posestvo za posestvom v druge roke, je razumljivo.

Kje je od pomoč? Nekateri pravijo: v nacionalni vzgoji, v vzgoji k narodni samozavesti. Rad bi videl človeka, ki se potaplja, pa bi z navdušenjem pel »Hej Slovane ali »Slovenc sem«. Ne, tu je potrebna gospodarska in socialna opora, ojačena z nacionalno mislijo.

Da bi podrobno danes o tem razpravljali, bi privedlo predalet. Poudarjamo samo: Potrebno je, da si CMD v pomoč ostalih narodno obrambnih organizacij ustvari ob meji informacijsko službo, ki mora nujno izdelati za vse obmejne kraje (in to je skoro vsa bivša slovenska štaterska) točen kataster slovenske in tuje posesti. Ta informacijska služba pa mora voditi tudi točno evidenco o vseh spremembah posesti, ki se pripravljajo, zlasti, kadar gre za odkrito ali tudi po slovenskih janičarjih fingirano prodajo posestva.

Dobrim slovenskim gospodarjem, ki so vsled novih razmer in gospodarskih kriz, torej ne po lastni krivdi, zabredli v težavo in bi jim prodaja posestva bila edini izhod, bi morala CMD v zvezi z drugimi narodno obrambnimi organizacijami priskočiti na pomoč moralno in tudi gnotno, postrednje, če ne more sama direktno, s posredovanjem pri zadevnih zavodih. Enako tudi Slovincem, ki bi radi kupili zemljo, pa jim nedostaja zadostnih sredstev.

Nanzicali smo samo nekaj misli o velikih novih nalogah, ki čakajo narodno obrambno delavce. Stojimo tudi pred letosnjim glavno skupščino CMD, ki bo ob petdesetletni njene prve skupščine v Ptujtu leta 1888. In ob 30 letnici njene druge skupščine v Ptujtu l. 1908.

Proslava kraljevega

rojstnega dne

Po sklepu meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev na seji 31. avgusta in po navodilih saveza SKJ z dne 30. avgusta 1938 bodo ljubljanska sokolska društva proslavila letošnji kraljev rojstni dan najsvetaneje na večer pred praznikom

v ponedeljek 5. septembra ob 20. uri

v veliki dvorani sokolskega doma na Taboru.

Člani in članice se udeležijo te proslave v slavnostnih krojih. Kdor nima kroja, naj pride v meščanski obleki s sokolskim znakom. Vsa društva bodo sodelovala s svojimi društvenimi zastavami.

Spored proslave bomo objavili pravočasno.

Zdravo!

Ljubljanski Sokol; Sokol I — Tabor; Sokolsko društvo Ljubljana II; Sokolsko društvo Ljubljana III; Sokolsko društvo Ljubljana IV; Sokolsko društvo Ljubljana-Siška; Sokolsko društvo Ljubljana-Moste; Sokolsko društvo Ljubljana-Štepanja vas; Sokolsko društvo Ljubljana-Vič; Sokolsko društvo Ljubljana-Zgoranja Šiška

Poklonitev obrtništvu grobu kralja Aleksandra

Priredila jo bo Zveza obrtnih društev ob priiliki I. jugoslovenske obrtne razstave v Beogradu

Zveza obrtnih društev dravske banovine v Ljubljani se je odločila, da izpolni obljubo ob priliki tragične smrti našega vladarja Uedinitelja sedaj ob njeni 4. obletnici. Potovanje slovenskega obrtništvu na naš jug bo trajalo od 15. do incl. 17. oktobra. V nedeljo 16. oktobra dopoldne se bodo poklonili spominu kralja Uedinitelja, nato pa se bodo vrnili v Beograd, kjer bodo ostali do ponedeljka zvečer.

Ob tej priliki si bodo ogledali I. jugoslovensko obrtno razstavo moderne revije ter znamenitosti mesta. Prirejajo bo tudi ceste-nek s tankokolesnimi obrtniki.

Iz Ljubljane bo vozil poseben brzi vlak. Kakor občeno, vlada veliko zanimanje za to pot in se pripravuje že v polnem teku. K potovanju se lahko prijavijo vsi stano-vi. Lepo priliko bo lahko marsikateri prijatelj obrtništvu izkoristil in se pridružil njihovuemu romanju na Oplenec.

O organiziranju te hvale vredne ekspicije slišne svesnost o nadaljnjih pripravah bomo še poročali.

Ob tej priliki si bodo ogledali I. jugoslovensko obrtno razstavo moderne revije ter znamenitosti mesta. Prirejajo bo tudi ceste-nek s tankokolesnimi obrtniki.

Iz Ljubljane bo vozil poseben brzi vlak. Kakor občeno, vlada veliko zanimanje za to pot in se pripravuje že v polnem teku. K potovanju se lahko prijavijo vsi stano-vi. Lepo priliko bo lahko marsikateri prijatelj obrtništvu izkoristil in se pridružil njihovuemu romanju na Oplenec.

O organiziranju te hvale vredne ekspicije slišne svesnost o nadaljnjih pripravah bomo še poročali.

Ob tej priliki si bodo ogledali I. jugoslovensko obrtno razstavo moderne revije ter znamenitosti mesta. Prirejajo bo tudi ceste-nek s tankokolesnimi obrtniki.

Iz Ljubljane bo vozil poseben brzi vlak. Kakor občeno, vlada veliko zanimanje za to pot in se pripravuje že v polnem teku. K potovanju se lahko prijavijo vsi stano-vi. Lepo priliko bo lahko marsikateri prijatelj obrtništvu izkoristil in se pridružil njihovuemu romanju na Oplenec.

O organiziranju te hvale vredne ekspicije slišne svesnost o nadaljnjih pripravah bomo še poročali.

Ob tej priliki si bodo ogledali I. jugoslovensko obrtno razstavo moderne revije ter znamenitosti mesta. Prirejajo bo tudi ceste-nek s tankokolesnimi obrtniki.

Iz Ljubljane bo vozil poseben brzi vlak. Kakor občeno, vlada veliko zanimanje za to pot in se pripravuje že v polnem teku. K potovanju se lahko prijavijo vsi stano-vi. Lepo priliko bo lahko marsikateri prijatelj obrtništvu izkoristil in se pridružil njihovuemu romanju na Oplenec.

O organiziranju te hvale vredne ekspicije slišne svesnost o nadaljnjih pripravah bomo še poročali.

Ob tej priliki si bodo ogledali I. jugoslovensko obrtno razstavo moderne revije ter znamenitosti mesta. Prirejajo bo tudi ceste-nek s tankokolesnimi obrtniki.

Iz Ljubljane bo vozil poseben brzi vlak. Kakor občeno, vlada veliko zanimanje za to pot in se pripravuje že v polnem teku. K potovanju se lahko prijavijo vsi stano-vi. Lepo priliko bo lahko marsikateri prijatelj obrtništvu izkoristil in se pridružil njihovuemu romanju na Oplenec.

O organiziranju te hvale vredne ekspicije slišne svesnost o nadaljnjih pripravah bomo še poročali.

Ob tej priliki si bodo ogledali I. jugoslovensko obrtno razstavo moderne revije ter znamenitosti mesta. Prirejajo bo tudi ceste-nek s tankokolesnimi obrtniki.

Iz Ljubljane bo vozil poseben brzi vlak. Kakor občeno, vlada veliko zanimanje za to pot in se pripravuje že v polnem teku. K potovanju se lahko prijavijo vsi stano-vi. Lepo priliko bo lahko marsikateri prijatelj obrtništvu izkoristil in se pridružil njihovuemu romanju na Oplenec.

O organiziranju te hvale vredne ekspicije slišne svesnost o nadaljnjih pripravah bomo še poročali.

Neodvisni se predstavljajo

Ljubljana, 2. septembra

Kdo so neodvisni? Zdam vam na to vprašanje odgovorimo najlažje. Ko na veleselju vstopite v paviljon G, ki se je spreminil v razstavni salon, se morate hočeš nočeš ustaviti v oddelku neodvisnih. Ze na prvi pogled opazite, čeprav se ne zanimate za umetnostne probleme in struje, da neodvisni manifestirajo svojo umetnostno zavest ter pripadnost s posebnim poudarkom ter živim umetniškim stremljenjem. Njihova razstava nudi že na zunaj sliko pravega umetnostnega salona; umetnine niso razvrščene slepo, temveč smotno in s pravim estetskim čutom. To se nam zdi — laikom — najpotrebnejše na umetnostnih razstavah, da nudi aranžman vtis enotnosti ter da razstava takoj pritegne obiskovalca.

Da seznanimo naše občinstvo nekoliko z neodvisnimi, je reporter zaprosil predsednika Kluba neodvisnih likovnih umetnikov prof. Staneta Krogarja za kratek razgovor. — Gospod profesor, s čim se neodvisni sklašt ločiti od drugih naših umetnikov in kako bi bilo treba opredeliti vašo strujo?

— Klub neodvisnih likovnih umetnikov v Ljubljani združuje 13 slikarjev in kiparjev, ki so po večini absolvirali zagrebško umetnostno akademijo. Združuje nas predvsem volja po svobodnem umetnostnem ustvarjanju, neodvisnem od vsakih izmov in, da se tako izrazim, akademizmov. Nekateri bi hoteli utesnjevati umetnike z načinom dela, jim vsiliti posebno tehniko ali jim prepovedati svobodno umetnostno izražanje. Mi se temu upiramo, hočemo biti svobodni, neodvisni umetniki, ki ustvarjajo po svojem umetnostnem prepričanju in s svojim odnosom do življenja in umetnosti. Klub torej hoče manifestirati, da umetnost potrebuje svobodo. Vedeti pa morate, da za pripadnost h klubu ni dovolj le stremljenje po svobodnem umetnostnem stremljenju. Pogoj, da umetnika sprejmemo v klub, je, da je v resnici umetnik, da imajo njegova dela umetnostno cenno ter kakorjose resno umetniško stremljenje.

— In kako se ločite v glavnem umetniški, vnanjeni in klubu, po svojem ustvarjanju med seboj?

— Večina naših članov je absolvirala zagrebško umetnostno akademijo, Karel Puhar in jaz sva pa študirala v Pragi. Šola je svedela kolikor toliko zapustila vpliv pri vseh, kar se odraža tudi pri razstavljenih delih. Vendar se pa skušamo vsi osvoboditi šolskega vpliva ter postiti čim samostojnejši. To lahko opazite zlasti pri nekaterih slikarjih na tej razstavi. Tako n. pr. M. Sedaj razstavlja svoje starejše delo razen teh iz novejših dobe; razvoj je prav očiten. Samo po sebi se razume, da članov našega kluba ni mogoče večji v en koš in jih ne označiti kot pripadnikov neke določene umetnostne struje; kakor rečeno, združuje nas stremljenje po svobodnem in resnem umetnostnem ustvarjanju, sicer pa vsa stani tudi podobenji kulturni smeri.

struji, tudi v medsebojnem odnosu smo svobodni.

— Zdi se, gospod predsednik, da teh sedem vaših razstavljenih olnatih slik očituje najbolj enotnost.

— Da, moja razvojna linija je dosledno ravna.

— Vi ste med slikarji zastopani z najštevilnejšimi deli?

— Ne, največ jih ima Marij Pregelj. Po mojem mnenju se bo iz Preglja razvil zelo dober slikar, samo oglejte si nekoliko pazljivo njegove stvari! Kakor vidite, slikarji razstavljamo samo olnate slike in gvaše, kiparji pa svoje umotvore v mavcu, bronu in kamnu.

— Če hočem biti odkrit in vam nekoliko »pokaditi«, budi vaša razstava v celoti vtis resnosti in zaključnosti. O nji bo treba še mnogo govoriti.

— Po mojem skromnem mnenju je razstava povsem dostojna ter bi se lahko s temi deli predstavili povsod, — je skromno dejal predsednik.

Beleženica

KOLENDAR Danes: Petek, 2. septembra katoličanski stefan.

DANASNJE PRIREDITVE Kino Union: Hordubalovi. Kino Stoga: Neapel, mesto ljubezni. Kino Matice: Junaki ulice. Kino Moste: Carobna igra, in Otok smeha.

DEŽURNE LEKENE Danes: Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva c. 20; Murr Mayer, Sv. Petra cesta 78.

8 filmskega platna

Kino Union: Hordubalovi. Prav je, da je kino otvoril novo sezono z odličnim češkoslovaškim filmom in ne s kakšnim ameriškim gangstratom. Kakor za nas Slovence, je tudi za Čehoslovake izseljeniški problem velik narodni problem, kakor so tragedije naših izseljenecv dale našim pisateljem pobudo za povesti, romane in drame, tako je tudi Karel Čapek zajel v živo življenje svojega naroda, ko je v Hordubalovih obdelal dramo izseljenca, ki se je po dolgih letih vrnil v domovino, našel doma hčerko, ki je še nikoli ni videl, in ženo, ki se mu je izneverila. Po Čapkovem romanu je narejen scenarij za film. Že predmet filma je nam Slovincem torej domač, zato tem globlje doživljamo to kmetosko dramo. Scenarij je prirejen po romanu v splošnem prav dobro, s tem pa je že izpolnjen prvi pogoj za uspeh in kakovost filma. Znano je, da je silno težko in tvegano pisati filmski scenarij po romanih. Tudi rešila je v splošnem dobra, v začelnih prizorih in proti koncu pa naravnost močnarska. Režiserju Friču se je posrečilo živo prikazati okolje, v katerem se dejanje godi. Nekaj prizorov je pač v filmu, ki bi jih bilo treba preoblikovati ali bolj vseobčutkovati, a gre samo za postranske plasti dejanja in zaradi takih nedostatkov celota ne trpi. Fototehnična izvedba in obdelava je krasna in na višini, ki se lahko kosa s kvaliteto v tem pogledu pred mednarodnim forumom. Posebno je treba opozoriti na igralko, zlasti na Vajto, ki je intenzivno dramatičnega povrarka izseljenca iz Amerike. Od začetka do konca dejanja je Vajta očiten v docela dognani igri. V tem filmu je ustvaril tih, ki mu moremo postaviti ob stran samo like velikih karikaturnih igralkov, kakršni so Tracy, ali Beery in Beaz. Ljubitelji filmske umetnosti tega filma ne bodo zamudili. Z njim so se Čehoslovaki odlično predstavili vsemu svetu.

Zimske olimpijske igre na Finskem

Helsinki, 2. sept. AA. Po daljšem posvetoivanju je odbor za organiziranje olimpijskih iger sklenil predlagati, naj se zimske olimpijske igre l. 1940 vrše na Finskem. Konzul Crogus bo sporočil na konferenci mednarodnega olimpijskega odbora, ki bo v nedeljo v Bruslju, da je Finska pripravljena, da izvede zimske olimpijske igre, toda z omejenim sporedom. Zvedelo se je, da naj bi bile zimske olimpijske igre v treh raznih krajih na Finskem: smučarske tekme v Lehtiku, danesne tekme in hockey na ledu v Helsinkih, tekmovanje na bobu pa v Kuopiu.

Najlepši češki film, ki je bil nagrajen na letošnjem biennale v Benetkah!
HORDUBALOVI
KINO UNION - Tel. 22-21

DNEVNE VESTI

„Slovenski Narod“
2. septembra 1908

OTVORITVE SOKOLSKEGA DOMA
V ZIREH. Prvo slovensko svetišče, pose-

čeno in namenjeno telesni vzgoji slovenskega naroda, prvi slovenski »gimnazion« je bil v nedeljo otvorjen ob krasnem vremenu, ob navzočnosti tisočero Slovencev iz Notranjskega, Gorenjske in Primorskega. — Gotovo se bode spominjal s hvaležnostjo rod za rod, ki se bode vzgajal v tej telovadnici, onih zvestih sinov, ki so ne strahuječe nasprotirok, ovir, zasledovanj in truda, zgradili svojim tojakom telovadnico, ta vir svobode, bratstva in enakosti.

Narodna štampilca v šiški obvešča članstvo, društva, zastopstva in narodne nose, da bo slavnostno razvite družstvenega prapora na trgu v šiški neprekinjeno od 4. septembra ob 14. uri. V slučaju slabega vremena bo slavnost v salonu restavracije Keršič. V istem salonu se bo vršil na predvečer koncert pevskega zbora. Začetek ob 20. uri. Obenem prosimo hišne posestnike v šiški, da na dan proslave na čast gostom razobestijo zastave.

Znižana vozna za kongres jugoslovenskih agronomov v Zagrebu. Ministrstvo za promet je odobrilo članom udruženja jugoslovenskih agronomov za potet skupščine in kongresa v Zagrebu 4. in 5. septembra 75% popust pri normalni vozni. Ta ugodnost velja za odhod od 2. do 4. in za povratek od 4. do 12. septembra. Člani udruženja jugoslovenskih agronomov dobe na odhodni postaji obrazec K 14 na podlagi svoje članske legitimacije in kupijo polovino vozovnico do Zagreba, ki velja po potrditvi o udeležbi na kongresu tudi za povratek. Člani, ki se nimajo članske legitimacije, naj se takoj obrnejo na sekcijo ali na glavno upravo.

Kongres ženinov in nevest je v Ljubljani vsako leto dvakrat. To je tedaj, ko na ljubljanskem velesjemu neveste izbirajo bala. Na letošnjem jesenskem velesjemu je še posebno lepa izbira. Pohištvo zadnje mode, kakršno pri nas kupujejo celo najbolj razvajeni tujci, pa tudi praposte, toda vendarle elegantno in fino bo privabilo množice obiskovalcev. Tisti, ki si nameravate ustanoviti lastno ožnisko, pridite pogledat razslavo pohištva in stanovanjske opreme v Ljubljano na jesenski velesjem od 12. septembra.

Poučni gostinčarski 12dnevni izlet, ki ga po švicah in Nemčiji priredi z odhodom iz Ljubljane državna gostinčarska zveza, je preložen na 17. september. V avtobusu je še nekaj mest prostih. Prijave sprejema Zveza gostinčarskih združenj v Ljubljani.

Milijonar izgini brez sledu. V Somboru je povzročila veliko senzacijo vest, da je znan milijonar Emil Rac brez sledu izgini. Gre prav za prav za afero, ki

traja že več let. Rac je bil direktor žitnega podjetja Grazum in ko je to likvidiral, je obtožil svoja dva kompanjona ponesrebe in lažnega obračunavanja. Med procesom je aktualni podokrajni strokovnjak Karla Hagla, naj govori v njegovo korist. Strokovnjak je to prijavi sodišču in je bil Rac obsojen na 6 mesecev strogega zapora. Zaporu se je pa umikal na ta način, da se je delal bolnega. Zadržane čase je nahajal v Niški Banji. Ker bi moral na vsak način nastopiti kazeno, so ga v spremstvu odpeljali v Sombor, kjer je vložil novo prošnjo za odročitev nastopa kazni, toda sodišče je to odklonilo in zahtevalo, da mora čez tri dni v zapor. Zdaj je Rac brez sledu izgini.

Mož s sto imeni. V Banjalici so prijeli nevarnega razbojnika in ponarejalca Ivana Bogovića, znanega pod imenom samič s sto imeni. Bogovića že skoraj dve leti iščejo vse policijske oblasti v državi, ker je izvršil številne steoparje na račun raznih tveč. V vsakem mestu je nastopil pod drugim imenom kot trgovski agent. Najrajši se je predstavil za Ivana Gregorja, Ivana Gregorića, Zvonka Salaja, Berkovića itd. Pri zaslišanju je priznal okoli 80 steoparj in povedal je tudi, da je ponarejal žige.

Zločin ali nezreča? Nedavno so med železniškima postajama Varažinske toplice in Krušjevar našli mrtvo 20-letno Anko Marčun-Štefari, ki jo je povozil zagrebški potniški vlak. Takoj so se začele širiti vesti, da ne gre za samomor, temveč za zločin. Pri obdukciji trupla so ugotovili na telesu znake nasilja. Zaradi tega so orožniki napravili preiskavo ter artilariji njenega moža, njenega svaka Grgruta in njegovega brata Dragutina. Vsi trije zatrjujejo, da so usodno noč spali skupaj in da je Anka okrog 3. ure zjutraj zapustila hišo v vasi Ključ. S seboj je vzela samo 20 din. Ker obstoji sum, da je nesrečnica najbrž poslala žrtve zločina, so vse tri izročili sodišču. Sosedje namreč zatrjujejo, da sta se Anka in njen svak Grgur čisto prepirala.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da se bo oblačnost polagoma zmanjšala in da bo spremenljivo vreme. Včeraj je deževalo po vsej državi, razen v Mariboru, Rogaski Slatini in Skoplju. Najvišjo temperaturo so imeli v Beogradu 29 v Sarajevu in Kumboru 26, na Rabu 24, v Ljubljani 23,3, v Splitu 23, v Zagrebu 22, v Mariboru 20,4, v Skoplju 20, in v Dubrovniku 18. Davi je kazal barometer 763,4, temperatura je pa znašala 14.

Vlom v Kočevju. V gostilno Harde v Kočevju je bilo te dni vlomljeno. Vlomilca sta bila dva, ki sta v gostilni vse prebrskala ter odnesla par ženskih rjavih čevljev, par moških hlače, majhen železen hranilnik z vsebino okrog 100 din, nove igralne karte in nekaj drugih malenkosti. Odprla sta tudi vrata v klet, kjer sta si privoščila vina, kompot in drugih jedstvin, nakar sta pobegnila v temo. Orožniki so ugotovili, da sta bila na delu neki Kokal ter njegov pomožnik, znan samo pod imenom Francej, ki je po pokliče čevljar, pa je bil pred časom zaposlen kot rudar v Trbovljah.

mi zbirajo največje zanimanje take krasni odnosi po pesni »Sokol« (prejeto hrt) s 4 mladici, last Nj. Vel. knažice Marije. Priveditejši so bili posebno pobožni, ker je bil ob otvoritvi veljavnost delegiran na razstavo književnostni artileriji major Arundjelović. Med domačimi pesniki ubijajo največ priznanja istiski beski in šiški ovčari. Posebna širja, ki je tucipj teje inonatski priznani sodniki in teje domačini, ocenjuje živati in bo svoje dajo končata sadnji dan nastane.

—lj Vlom v banko. V leseno banko, lasti banovinske terenske sololije na Vrasoven trgu, so vrti predvčeršnjim ponoči doslej že nezaskledni lopovi, ki so pričakovali najbrže velik plen, ki ga pa niso našli. Vlopmali so odšli prezah rok in so napravili le na kjučavninah ter na oknu nekaj škode.

—lj Za mestne reveže je namestu venca na lunso Ivanke Knific daroval g. Pavle Knačič iz Šmarina pri Ljubli 300 din. Veliki kokušnemu darovalcu se mestno poglavarstvo najpneje zahvaljuje.

— Tativna obleke v Toplicah na Dolejškem. V noči na torek se je spalnica dravn znikavi v stanovanju restavracije Anje Siltarjeve v Dol. Toplicah. Dolgopostrež je najbrže iskal v prvi vrsti denar in dragocenosti, ki jih pa ni našel. Končno se je zadovoljil z razno obleko in odnesel temnosiv damski loski kostum, svilen modro obleko, kostum rožnate barve, moške športne hlače in fotoaparati. V eni izmed oblek je našel tudi 200 din. Tativno je odkodovan. ka prijaviu takoj naslednje jutro, vendar se orožnikom tatu, ki je odšel proti Ljubljani, ni posejelo zajeti.

—lj Okradena reva. Vlomilec in slični nepostojakoviči povsed preže na svoj plen ter se ne ustajijo niti pred delavskimi stanovanji. Predvčeršnjim je nekdo skrivaj posepil stanovanje Marje Jamnikove na Galjevici ter ji iz šivalnega stroja ukradel vsa gotovino 200 din. Za tetom manjka vsaka sled.

—lj V Ljubljani so umrli od 19. do 26. avgusta Drenovec Josip, 77 let, uradni drž. žel. v p. Medvedova c. 38; Pečan Ana roj. Zanoškar, 27 let, žena slik. mojstra, Rožna dolina c. V/11; Resnik Franciška, 58 let, dinarica, Vidovdanska c. 9; Gnezda Franc, 65 let, višji kontrolor drž. žel. v p. Krakovska ul. 17; Knific Ivana, vdova trgovca in posestnika, Tyrševa c. 17/III; Urbic Jerica, roj. Korošec, 69 let, vdova krojača, Vidovdanska c. 9; Udovič Ana, 2 leti, hči žel. zadržavca, Rožna dolina, Predjamska 20; Oblak Ana roj. Grčar, 48 let, zasebnica, Glinca c. XII/11; Benedičič Franc, 39 let, usnjarski pomočnik, Vidovdanska c. 9; Boc Bojan, 10 tednov, sin slašičarskega mojstra, Poljanska c. 77; Jazbar Leopold, 78 let, upok. uradni papirnice Veveč, Vidovdanska c. 9; Vodišek Jerica roj. Medved, 79 let, vdova prejemnica doh. urada, Galjevica 220. — V Ljubljanski bolnici so umrli dr. Ledenic Leopold, 70 let, zasebnik, Borštnikov trg 1; Avbelj Marija, 56 let, delavka, Dolenska c. 58; Kozinc Alojzija, 37 let, žena dinarja, Gorenje Pijavsko 11; Zalokar Alojzij, 50 let, trgovec, Einspelerjeva ul. 15; Gasperin Roza, 40 let, žena delavca, Selo 23, obč. Breznica pri Radovljici; Glavnik Analijsa, 51 let, žena finančnega uslužbenca v p., Ljutomer 85. Povsli Marijan, 9 mesecev, Viš 135; Pokovec Marija roj. Markoli, 38 let, žena monterja, Dolenska c. 68; Fangerc Ana, 29 let, posestnica, Spodnji otok 22, obč. Mošnjice; Sorschak Ivana roj. Belak, 50 let, obč. uboga, Sv. Petra cesta 43; Pepelnik Edvard, 26 let, granicar 47. gran. čete, Trata pri Škofji Loki; Nastran Justina, 29 let, poljska dinarica, Cerkljanska Dobrova 10 pri Kamniku.

—lj Razstavne cigarete »Vardarc in »Drinac« bodo od 1. do 12. septembra na razpolago po navadni prodajni ceni samo v trafiki na velesjemu v Ljubljani.

—lj Gostilna Martine, Zg. Šiška. Pri nas se zabavate lepše in ceneje! Vsako nedeljo koncert!

—lj Živilski trg na kraljev rojstni dan 6. septembra ne bo odprt.

Iz Kamnika

Mariborsko gledališče v Kamniku. Na praznik 8. septembra ob pol 9. zvečer bo nastopil v dvorani Narodne čitalnice ansambel Mariborskega gledališča z vpriporitvijo izredno zabavne, duhovite in nadvse zanimive moderne komedije »Dva ducaata rdečih rož«. Režira glavni režiser Jože Kovič; nastopijo Starčeva, Savinova, J. Kovič in Kosič. Ker je zanimanje za to gostovanje že danes precejšnje, opozarjamo občinstvo, naj si rezervira vstopnice.

SOKOL

Sokolsko društvo Brezovica pri Ljubljani. V nedeljo 4. septembra bo bogata tombola, ki bo na vrtu gostilne »Kopač« na Brezovici. Pričetek ob 16. Po tomboli bo zabava s plesom. Prodaja tablic pri društvenih funkcionarjih in v trgovina g. Zora. Cena tablice je 2 din. Čisti dohodek je namenjen dograditvi društvene telovadnice, ki je že podkrovno.

Šolstvo

Redno vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« Ljubljana, Domobranska 15, je sedaj vsak dan.

Sola Glasbene Matice sprejema gojenec danes v petek in jutri v soboto od 9. do 12. in od 15. do 17. V ponedeljek polnočno bo dodelitev učencev k posameznim učiteljem, nakar bo takoj določen za vsakega posameznika točen urnik. V sredo 7. septembra se začne redni pouk. Ravnateljstvo opozarja starše, da ima Sola Glasbene Matice v svojih razredih popolnoma isti učni načrt kakor nižja Sola državne konservatorije in je zato Sola Glasbene Matice najboljša pripravna za prestop na drž. konservatorij. Na vsak način ima pouk na rednih glasbenih šolah absolutno prednost pred privatnim poukom, saj dolgoletne skušnje pri sprejemnih izpitih jasno dokazujejo, da so gojenec, ki prihajajo iz redne glasbene šole, kar je Sola Glasbene Matice, mnogo bolj pripravljeni, kakor pa z rednimi izjemami gojenec, ki so bili po več let v privatnem pouku. Starše vabimo, da vpišejo mladino v Sola Glasbene Matice.

Državni konservatorij v Ljubljani sprejema stare in nove gojenec od 7. t. m. vsak dan od 9. do 12. Gojenec vabimo, da se pravočasno vpišejo in ne otežekotja začetka rednega pouka in potem sprejemnih izpitov. Sprejemni izpiti bodo 12. in 13. t. m., redni pouk se bo začel 16. t. m.

4. septembra - od 13. do 18. ure vsi v POSTOJNSKO JAMO VELIKA PODZEMSKA VESELICA Informacije pri »PUTNIKU«, Ljubljana, in njegovih podružnicah.

Skozi Ljubljano ne bo več pogrebov

Ljubljana, 2. septembra V začetku avgusta je stavbno podjetje Matko Čurk začelo zidati Med hmeljniki ob Šimenčevi vrtnarji monumentalni vhod na »Vrt umrlih« ali »Vrt vseh svetih«, kakor ga imenuje projektant univ. prof. J. Plečnik; pročelje tega vhoda, balustrada s stranejsima poslopjema, bo zaključek 40 metrov široke svetokriške ceste, ki bo vodila v smeri Linhartove ulice proti pokopališču. »Vrt umrlih« bo okrog 4.000 kvadratnih metrov obsežno zemljišče, ki bo delno zadržano, in sicer bodo zidali poslopja, ki jih poznamo pod skupnim, a ne točnim imenom mrtiška veža, mrtvašnica ali mrtišnica. V resnici bo ob levi strani vhoda v park poslopje za obdukcjsko dvorano z vsemi stranejskimi prostori, sobami za zdravilnike, uradnike, kletjo, kjer bodo shranjevali trupla do obdukcije, in s štrambo za okrasne rastline. Na desni strani bo poslopje za uradne prostore mestnega pogrebne zavoda, za duhovništvo in štrambo za krste. Sedaj so oddala samo ta stavbna dela, a na vrtu, za glavnimi poslopji, bo sezidanih več kapelic — vsaka bo drugačna, ki bodo v resnici »mrtiške veže« ali mrtvašnice, kjer bodo položali na oder mrtve do pogreba. V vseh mestih, kjer imajo »mrtiške veže«, so ljudje sami od sebe spoznali, da je najbolje, če ne polagajo mrtvev na oder doma in sicer iz zdravstvenih pa tudi zgolj človeških ali psiholoških razlogov. Obvez-

no ni, da bi morali prevažati mrtiške veže« v mrtiško vežo in tudi v Ljubljani ne bo, toda razlika bo v ceni med pogrebi iz mesta in med pogrebi iz kapele na vrtu umrlih; pogreb z vrta z vsemi stroški bo 10% cenejši od normalnih cen, pogreb iz mesta pa 10% dražji. Ko bo prihodnje leto vrt umrlih že služil svojemu namenu, bo go nedvomno že zelo redki pogrebi skozi mesto, a s časom pa bodo najbrže povsem izostali.

V kapelicah lahko polože na oder le po enega mrtiška — le v največji kapelici bo prostora za tri odre — ter je tako svojem umrlih prizaneženo z raznimi presumljivimi prizori, ki se nudijo v velikih mrtiških vežah, ko hkrati polagajo mrtiška na oder, zabijajo krste itd., živčno pretreseni ljudje pa morajo vse to gledati. H kapelicam bodo držale po parku poti ločene druga od druge.

Iz tega je razvidno, da e zidajo mrtiške veže« po objavljenih načrtih arh. Plečnika; vrt umrlih bo urejen po novih načrtih arh. Plečnika. Mestni pogrebni zavod je najel pri SUZORJU 2 milijona din posojila, s čimer bodo kriti vsi stroški. Stavbna dela je prevzelo podjetje M. Čurk za okrog 761.000 din, druga obrtniška dela pri poslopih, ki jih že zidajo, pa bodo zahtevala še okrog 700.000 din. Razen tega računajo, da bodo izdali še za zidanje kapele okrog 500.000 din in za nasade okrog 40.000 din.

Astrologi o septembru

Okrog 11. septembra važni politični dogodki

Za avgust so astrologi napovedali kritične učinke kozmičnih vplivov v dnevih okrog 11., 19., 21. in 25. avgusta. V veliki meri so se napovedi v splošnem izpolnile. Avgust je bil mesec mnogih prometnih nesreč prav v dneh kakor je bilo napovedano. Avgust je bil tudi mesec kritičnih političnih in finančnih dogodkov. Citali smo ponovno opomine iz Londona, da nevarnost vojne še ni minila itd. Glede septembra napovedujejo astrologi sledeče možnosti dobrih in slabih dogodkov:

Za petek 2. septembra se kaže izredno ugodna konstelacija in sicer trigon med Venero in Jupitrom, ki podžiga ljudi v veselju do življenja in v uživanju vseh posebnih dobrot. Za lahko zabavo in za odidih je aspekt izredno ugoden. Ta dan in tudi še naslednji trije dnevi bodo zelo ugodni za vsa podjetja, ki služijo razvedrilu in užitku. Zvezde bodo v teh dneh naklonjene tudi umetnikom in umetniškemu delu. Življenje bo potekalo v harmoniji.

Okrog 6. septembra bo postal položaj nekoliko bolj kritičen. Dne 6. septembra se bo stvorila neugodna konjunkcija med Merkuriem in Marsom. Kritični učinki tega aspekta se bodo pokazali predvsem v prometu. Zopet moramo računati za mnogimi prometnimi nesrečami. Tendenco v tej smeri bo opažati do 10. septembra. Dne 6. septembra bo Merkur v ugodnem sekstilu z Venero, ki bo dokaj ublažil kritične vplive njegove konjunkcije z Marsom. Sekstil med Merkuriem in Venero utegne povzročiti zanimivo javno razpravljanje o znan-

stvenih vprašanjih.

Dne 11. septembra bosta Sonce in Uran v zelo ugodnem in harmoničnem trigonu, ki ga astrologi štejejo med najbolj srečne aspekte med planeti. To zelo dobro konstelacija, njen blagodejni in pozitivni učinek bodo občutili zlasti politiki, znanstveniki in bančniki. Okrog tega dne utegnemo tati o velikih političnih dogodkih, načrtih in akcijah. Najbrž bo prišlo okrog 11. septembra do nenavadnih prebratov v gospodarstvu in politiki. Načrti za reforme na teh področjih bodo zanimali v največji meri vso javnost in bodo zbujali njeno pozornost do 19. ali 20. septembra. Ni izključeno, da bodo v teh dneh potekajoci politični dogodki velike važnosti za razvoj nadaljnje svetovne in mednarodne politike. Bati se je obenem vznemirljivih dogodkov, katere utegne sprožiti politična napetost, tako stavk, sabotaže in rovarjenja proti političnemu in družabnemu redu v nekaterih državah. Na področju tehnik bo golo naključje pokazalo iznajditeljem nova pota v razvoju.

Dnevi od 22. do 29. septembra bodo delno kritični, delno ugodni. Kritični kozmični vplivi se bodo uveljavili predvsem glede na politične dogodke in na odnose med posameznimi državami, pa tudi glede na odnose med socialnimi sloji v posameznih državah.

Zadnja dneva v mesecu septembru bosta ugodna za umetniško področje, posebnost za gledališče, film in radio, kakor tudi za dobrodelne akcije.

Iz Celja

—c Lastno ženo je umoril. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo v četrtek 76letnega posestnika Gregorja Peveca iz Roginske gorice pri Šmarju pri Jelšah, ki je letos 22. maja doma umoril svojo ženo Nežo, na 15 let rojbe, na trajno izgubo častnih pravic in plaščlo poprečnine v znesku 1000 din. Pevec je ta dan pobil svojo ženo v veži na tla, pri čemer ji je zlomil 6. in 7. levo rebro in na dveh mestih črevesno kost ter ji prizadel tudi razne lažje poškodbe. Žena, ki je bila nekoliko slabumna in bolna, je drugi dan podlegla poškodbam. Pevec se je hotel znebiti svoje žene in se poročiti z mlajšo Zofijo Zlofovo, ki je služila pri njem. Zlofovo je večkrat nagovarjal, naj umrni njegovo ženo ter zastupi njegovega sina Jožeta, ki je obetov kurator, in Antona Vrbovskega, če bi Vrbovšek v nekem procesu proti staremu Pevcu zanj neugodno pričal. Zlofova je stara zavrnita in se ni dala pregovoriti, čeprav ji je dejal, da se bo po žanimi smrti poročil z njo. Stari Pevec je tudi ponovno grozil, da bo požgal svojo domaćijo, da bi tako prišel do denarja. Peveč se sliške starega Peveca kot zenskarja in cloveka, s katerim ni dobro imeti opravica. Pevec je sprva samostalno duševno omejenost, pri razpravi pa je izjavil, da je ženo sunil, a je ni hotel umrtiti. Sodišče temu zagovoru ni moglo verjeti in je obsodilo Peveca zaradi umora.

—c Obisk tučlov. V avgustu je obiskalo Celje 1696 tučlov (1266 Jugoslovenov in 420 inozemcev) nasproti 1341 v letošnjem juliju in 1557 v lanskem avgustu.

—c Obsodba roparskega napadačca z Dobrne. Kakor smo pred nekaj tedni poročali, je neki možič 11. avgusta okrog 15. v sraaviškem gosdu na Dobrni tadel Anko Sokolovo iz Beograda in jo hotel oropati. Stopil je brez besed k njej, potegnil iz žepa samokres in sprožil. Kroga je k sreči samo opazila Sokolovo po desnem očesu tik poleg očesa. Sokolova je začela klicati na pomoč, nakar je storilec pobegnil. Kot napadačca so kmalu izsledili 18 letnega delavca Antona T. s Klanca pri Dobrni. Fant je izvršil roparski napad, ker je hotel priti do denarja.

da bi si bil kupil kolo. Okrožno sodišče v Celju ga je v četrtek zaradi roparskega napada in lahke telesne poškodbe obsodilo na 7 let rojbe.

—c Umrliju. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 32 oseb in sicer 7 v mestu in 25 v bolnici.

—c Razmere na delovnem tegu. Pri celjski borzi dela se je od 21. do 31. avgusta na novo prijaviło 63 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 26 oseb, posredovane je bilo 20, odpovodalo je 35 oseb, odpadle so 3 osebe. Dne 1. t. m. je ostalo v evidenci 200 brezposelnih (134 moških in 66 žensk) nasproti 195 (126 moških in 69 ženskam) dne 20. avgusta. Delo dobijo 3 hiapci, po 1 železostrugar, mizar in čevljar, 8 kuharic, 4 kmečke deklet, po 2 natakarici in služkinji in 1 hotelska sobarica.

—c V celjski bolnici je umrila v sredo 47 letna posestnikova hči Kristina Vozičeva iz Dobrteše, vasi pri št. Petru v Savinjski dolini.

Iz Kranja

— Sportni klub Kranj se zahvaljuje vsem darovalcem dobrotlov za sročevje ob priliki klubove veselice dne 21. avgusta.

6000 letna drevesa

Drevesa, ki so doživela več stoletij, ni so v Evropi nič redkega. Toda v Severni Ameriki so drevesni orjaki, ki jim je bilo po letnih krogih in drugih znamenjih spoznati, da so nastala okoli tisočletje. Tako hranijo v muzeju v Južnem Kensingtonu ogromen prerez takinega debla, pri katerem se poedine letne kroge označijo z zgodovinskimi podatki. Tu je mogoče ob letnih krogih nasledovati svetovno zgodovino do dobe Viljama Osvajalca, torej do l. 1000.

Ob časa, ko je Kolumb odkril Ameriko, je bilo drevo še vedno točen velikán. To, da ti severnoameriški orjaki imajo hude konkurence v evropskih »šobabščah«. Med temi čestitljivimi rastlinskimi orjaki so taklani, o katerih je mogoče neoporečno dokazati, da zrasejo še 6000 let. Ta drevesa so bila še prastara, ko so Rimljani ustanovili svojo državo.

KINO SLOGA — TEL. 27-30 NOVA SEZONA: TINO ROSSI in prvaki franc. filma. Neapel, mesto ljubezni. Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15. Duhovito in dovršeno delo francoske filmske umetnosti

Izpod Ljubljanskega gradu

Stanovanje se odda

Kakor marsikje, se je tudi v oknu neke hiše v sredini mesta pojavil te dni tak napis in so se začele pri hišni gospodnji zglasiti stranke. Gospodinja se je ljubezljivo razgovarjala z interesi, toda že v začetku razgovora pripomnila, da bi rada samo stranko brez otrok. Razgovori so bili zaradi tega navadno kratki, ker so prihajale stranke, ki se niso mogle pritožiti glede otroškega blagoslova in seveda v danem primeru niso hotele pometati otrok v vodo. Končno so se poleg drugih zglasili tudi taki interesi za stanovanje, ki res niso imeli otrok. Ker stanovanje ni bilo preveč drago, je bil z eno izmed strank že skoro zaključen dogovor, a je nenakrat padla usodna beseda: »Otrok sicer nimam, imam pa majhno muciko. Prav majhno muciko, od katere se le nerad ločim...« Takrat je hišna gospodinja napravila resen obraz in odbila: »Nak, mucke pa nočem v hišo, prav zares ne.« Tako je tudi ta stranka odšla spričo tolikšnega odpora hišne gospodnje do otrok in živali razočarana, stanovanje pa ostaja prazno, a napis v oknu še nadalje kliče po pripravnih stanovalcih.

lj—Zabavni park ljubljanskega velesjema. Kakor drugi velesjemi po svetu, ima tudi naš ljubljanski velesjem svoje zabavišče, ki je popolnoma ločeno od razstavišča. To zabavišče, ki v mraku zažari v tisočerih lučicah, oživi, ko se zvečer zapre razstavišče. Ljubljanci in tuji radi posejajo zabavni park, ki jim tudi obilo zabave in nedolžnega veselja. Stari in mladi se urijo pri strelišču v streljanju, balansiranju na toboganu, šofirajo sami prve avtomobile, letijo na vrtiljakih, kažejo svoje veščine v metanju žog na cilindre, na ameriškem keglij šču, pri lovu na race ali pa občudujejo mali cirkus, razne iluzije, debelo Rozo, razne abnormalitete itd. Višek zabave pa nudi gotovo velikomestni variete. Popoldanske predstave ob 16. so celo zastopje za obiskovalce velesjema. Spored je skrbno sestavljen in ga tvorijo artisti svetovnih varietetskijh odrov. Občinstvo občuduje zljatsko akrobatiko in vragolije 6 Kitajcev, spretnost 3 muzikalnih kljovnovmetnikov, nasmeje se komičnim akrobatom — ekscentrikom in strmi nad vragoljaji »čarovnice« Miss Blanche. Razne baletne skupine zaključujejo varietetski spored. Večerne predstave so ob pol 21. v dvorani paviljona »K«.

lj—Mariborsko gledališče v Sokolskem domu v Šiški. Člani mariborskega gleda-

Naskok na stratosfero

Ostra kritika in očitki glede proučevanja stratosfere v Rusiji

Rekordni poleti sovjetskih letalcev na daljavo so znova zbudili zanimanje za raziskovanje stratosfere. Sovjetsko letalstvo hoče letati dalje in hitreje, kar pa pomeni v prvi vrsti letati višje. To je potrebno sovjetskemu civilnemu letalstvu, ker so njegove zračne proge dolge po več tisoč kilometrov, to je, pa potrebno tudi polarnemu letalstvu, kajti na polarnih krajih se more letalo ogniti nevarnim meglam in ivju samo, če leti visoko. Končno je pa to tudi važno za vojaško letalstvo, ki mora biti sposobno za manevriranje na velikih razdaljah s težkimi letali, na drugi strani mora pa izpopolniti višinsko in hitrostno usposobljenost lovskih letal. V zraku je močnejši tisti, ki leti višje, hitreje in dalje. To je zdaj glavno geslo sovjetskega letalstva.

Ta cilj pa zahteva temeljito proučevanje zračnih plasti, skozi katere letajo letala. Proučevanje višjih zračnih plasti ni važno samo za letalstvo, temveč tudi za meteorologijo, radiotehniko, biologijo in fiziko zemeljske atmosfere. Sovjetski učenjaki in praktiki so dosegli znatne uspehe v proučevanju stratosfere, niso pa še zadovoljni z njimi. Vedeti hočejo o njej več, da bi jo lažje osvojili. To delo je bilo doslej razporejeno. S proučevanjem stratosfere se je ukvarjalo kakih 10 komisariatov in ustanov, a delo ni bilo smotno in enotno. Mnogo dragocenih izsledkov in izdelanih metod proučevanja stratosfere je ostalo neizrabljenih, tako proučevanje stratosfere z radijskimi žarkovi, akustično metodo in podobno. Smatra se tudi za nezadostno proučevanje stratosfere z avtomatičnimi aparati, ki jih rabijo zlasti mnogo v Arktidi. Ti aparati

so večinoma že zastareli in treba bi jih bilo izpopolniti.

Najboljši pripomoček Rusov v proučevanju stratosfere so letišča laboratoriji, popolniji od običajnih stratosfernih letal in stratosfatorov. Polet človeka v stratosfero z znanstvenimi instrumenti omogoča sistematično proučevanje. Važni so tudi uspehi sovjetskih konstruktorjev, ki so z izpopolnitvijo višinskih motorjev povečali hitrost dvigovanja letala. Zdjaj se ukvarjajo Rusi z načrtovanjem uporabi za stratosferna letala Dicoelove motorje.

Posebno poglavlje je uporaba rakete tehnike. Letalski reaktivni motor, ki lahko najučinkoviteje deluje v višini od 15 do 30 km, kjer razvije hitrost do 800 km na uro, je potreben izpopolnitve, ker je eden najvažnejših činiteljev novega napredka višinskega in hitrostnega letalstva.

Zelo ostro kritizirajo nekateri sovjetski Akademijo znanosti, ki bi morala osredotočiti in koordinirati delo vseh strokovnjakov na polju proučevanja stratosfere. Očitajo ji, da ni izkoristila rezultatov prve konferenec za proučevanje stratosfere, niti izsledkov letalske prakse in sistematičnega proučevanja visokih zračnih plasti. Komisija za proučevanje stratosfere pri Akademiji znanosti je dobila obsežna pooblastila, pa je zaostala s svojim delom in ni mogla dohitevati razvoja letalstva. Komisiji so zdaj naročili, naj čim prej zbere vse sile, delujoče na polju proučevanja stratosfere, in naj da praktičnemu osvajanju stratosfere trdne organizacijske oblike.

Ta kritika in zahteva po odstranitvi dosedanjih nedostatkov priča o vedno večjem zanimanju za stratosfero v Rusiji.

Rekorderki iz Bele hiše

sta prvi tajnici predsednika Roosevelta in njegovega sina

Ena bi rada postala že senatorka

Obe sta Margareti po imenu, prva se piše Margaret Leland, druga pa Margaret Durand. Obe sta bili rojeni v Ameriki in imata ameriške dokumente, a njuna stara ometa sta bila še Francoza. Stari oče Margaret Leland se je izselil v Ameriko iz francoske pokrajine Auvergne, stari oče Margaret Durand pa iz pokrajine Tourangeau. Obe sta prvi tajnici v Beli hiši in njun rekord je v tem, da privede vsako jutro prvi v pisarno in zapusti zadnji Belo hišo. Leland je stara okrog 50 let, Durand pa še nima 40 let. Leland je prva tajnica in zaupnica predsednika Franklina Roosevelta. Durand je prva tajnica in zaupnica predsednikove dežurne roke — njegovega sina Jamesa Roosevelta.

Predsednik Roosevelt sovraži dolga imena in svoje znanec preimenuje po svojih krajšim imenom. Lelandovi pravi »Missy«. Samo njena pisarna ima naravno dohod do znane ovalne predsednikove sobe. Lotijo jo samo vrata, ki so skoraj vedno odprta. Samo Lelandova ima pravico vstopiti kadarkoli v predsednikovo sobo, čeprav ima predsednik važne pogovore z domačimi ali tujnimi državniki in odposlanci.

Missy je v Rooseveltovi službi že od 1. 1920. Osemnajst let delata že skupaj, zato pozna predsednika kakor nihče drugi, ve za vse njegove navade in razvade ter za vse njegove skrivnosti. Odkar je Roosevelt predsednik Zedinjenih držav, pa ve Missy sploh vse, kar se dogaja v Ameriki in drugod po svetu.

V ameriški javnosti velja Margaret Leland za najbolj zaposleno žensko na svetu. Rekord ima tudi v času navzočnosti v Beli hiši. Ni dneva, da bi ne bila v Beli hiši. V svoji pisarni ima na razpolago vse najmoderneje tehnične pripomočke za opravljanje svoje težke in odgovorne službe. Tako ima na razpolago pet diktafonov, več strojev za računanje, pisalnih strojev in pomožnih strojev, kolikor jih pač potrebuje. Predsednik pravi, da dela za deset moških.

Missy je še samaka. Življenje ji izpolnjuje samo delo. Državnik in poslanec se ji približujejo, ker vedo, da je vse odvisno dostikrat samo od nje. Ob koncu vsakega leta dobi dragocena darila od vseh, ki jim je narodila kakšno uslugo. Ta darila cenijo vsakokrat na 20.000 dolarjev. V Belo hišo se pripelje zgodaj zjutraj, ko predsednik še spi, s posebnim avtomobilom znamke Packard, katerega ji je dal na razpolago sam predsednik. V njeni pisarni je 14 polih državnih in uradnih pisarov, 10 dnevnikov, priprava za kuhanje kave in več skatelj piškotov ter ooda z oranžnim sokom. Dostikrat ji prinese kosilo in večerjo kar v pisarno. Navdušena je za Francoze, kakor njen prezident. Lase ima kratko prištrikane in ondulirane. Šminka se zelo diskretno, nosi najraje temno zeleno ali sivo obleko z belim ovratnikom od čipk. Na leto zasluži 4000 dolarjev, na oddih gre samo za časa parlamentarnih politične za nekaj tednov. Najraje gre v Florido. V jedi je izbirna in malo je, na kuhinjsko umetnost se pa odlično razume ter daje prezidentovi gospe recepte za jedi po francoskem načinu pripravljene, katere zauživa zelo rad predsednik. Roosevelt se je nekoč pošalil in rekel, da bo Missy vzletel za svojo kuharico, ko ne bo več prezident.

Druga rekorderka in čebelica Bel, hiše Margaret Durand in ima priimek »Zajček«. Majhna je in tako živahna, da so jo pričeli imenovati Zajček in to ime se je sedaj držlo. Leland je strokovnjakinja za splošna in mednarodna vprašanja, Durand pa je specialistka za državno administracijo. Svojo kariero je začela pred 10 leti kot strojepiska v Beli hiši.

Durand je dokaj nervozna, strah in trepet pisarjev in slug v Beli hiši, katerim ukazuje in odreja delo. Govori osem jezikov, ima dva rekorda v hitrem strojepisju ter ogromen apetit. Sam predsednik, ki je dober jedec, se čudi, koliko poje in popije. Najraje ima ocvrte piške, sadje in šampanjec.

V Washingtonu velja za kokešno šansko, pa tudi za najbolj običajno. Nosi značilne, obraz ima pegast. Svoj prosti čas poveča umetnosti in politiki. Znan je kot ljubiteljica umetnin. V Belo hišo se pripelje s svojim avtomobilom znamke Buick. Njen najljubši prijatelj je petček terier, ki mu je ime France. Durand ljubi sport, igra tenis in golf, spi samo 6 ur, vsake tri mesece gre teden dni na oddih v Colorado. Njena najbolj goreča želja je, da bi postala še senatorka. Ni izključeno, da se ji bo ta želja izpolnila že pri prihodnjih volitvah v senat.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAB VAL«. Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Petek, 2. septembra

12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti SPD. 20: Prenos iz Zagreba: Lisinski: »Porin«, opera. — 22: Napovedi, poročila. — Konec ob 23. uri.

Sobota, 3. septembra

12: Vsakemu svoje (pisan venček lahke glasbe). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Vsakemu svoje (pisan venček lahke glasbe). — 14: Napovedi. — 18: Za delopust (igra Radijski orkester). — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Pisan večer, izvajajo člani rad. igr. družine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za konec tedna (igra Radijski orkester). — Konec ob 23.

Nagrada za matematiko

Profesor matematike na vseučilišču v Nancyju Leray je prejel nagrado, ki jo je določil rumunski inženir Malaxa za največje matematične znanosti. O podeljevanju te nagrade odloča mednarodno razpisnišče. Leray je znan strokovnjak in gojil posebno po svojih delih s področja diferencialnih računov.

Srebrni jubilej Sokola v Slov. Bistrici

Proslava 20-letnice Jugoslavije — Razvitje članskega prapora

V narodno ogroženi Slov. Bistrici je pred leti pešiča zavednih Slovencev ustanovila Sokola. Le redki so še danes ustanovitelji, med drugimi je bil takratni koncipient dr. Lemeža dr. Rudolf Ravnik, ki je bil tudi prvi starosta. V burnih letih evetovne vojne je društveno življenje skoraj zamrlo, zato pa e je po osvobojenju tem čvrsteje razmahnilo. Kako potrebno je bilo poleg teo-

nastopili vsi oddelki v novih krojih, ki si jih je članstvo nabavilo leone nad 60. dobrodošle pa bodo tudi narodne noše.

Ob 2. popoldne bo na letnem telovadišču razvitje članskega prapora, nakar bo povorka, ki ji bo sledil letni nastop in nato velika sokolska zabava. Sodelovala bo sokolska godba iz Središča, v dvorani pa domači jazz. Da bo ta proslava res dostojna narod-

Jahalnica, kupljena za bodoči Sokolski dom

vadnega dela še narodno-vzgojno delo, pred očmi lahko amo oni, ki je poznal pred vojno skoraj pomembno Slov. Bistrico, ter jo primerja z današnjo. Poleg slovenske »Cih-talinice« ima v tem pogledu nemalo zaslug ravno Sokol.

V 1. 1930 se je razmahnil Sokol tudi v našo okolico, kjer še danes uspešno deluje sokolske čete v Črešnjevcu, Laporju, Zgornji in Spodnji Polskavi. Članov ima danes Sokolsko društvo okoli 200 naročaja, ki ima svoj odsek, nad 80 ter dece 130, torej skupno nad 400 pripadnikov.

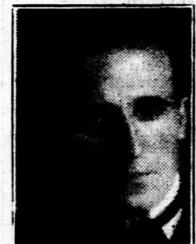
Letos praznuje slovenski Sokol torej 25-letnico svojega obstoja! Ni pač bilo srečnejšega trenutka za ta srebrni jubilej, ko je sedanja društvena uprava sklicala prejšnje dni izredni občni zbor, da mu predloži v odobritev nakup bivše jahalnice za bodoči Sokolski dom. Mnogostevnilno članstvo je navdušeno potrdilo nakup jahalnice od Celjske posojilnice za 300.000 din. ter se isti obemem zahvalilo za veliko dušen dar 50.000 din za Sokolski dom. Ta nakup so izvedli zaslužni bratje, predsednik gradbenega odseka dr. Pučnik Josip, podpredsednik Lepšina Karol, starosta Vigele Ferdo ter tajnik Sokola Mondini Branišlav. Po izdelanih načrtih se bo jahalnica preuredila tako, da bo bodoči Sokolski dom med največjimi in najlepšimi v mariborski župi. Potrebno pa bo za adaptacijo dvorane, odra itd. še mnogo truda in nesebičnega dela ter — denarja!

V nedeljo 4. septembra bo proslavil Sokol 20-letnico Jugoslavije z razvitjem članskega prapora ter z društvenim nastopom. Za kumstvo je naš Sokol naprosil Nj. Vel. kralja Petra II. Že po došlih prijavih telovadcev in članov v kroju pričakuje nacionalna Slov. Bistrica čim večjega obiska narodnega občinstva, predvsem iz Maribora, Poljčan, Slov. Konjic, Oplotnice, Pragerskega itd. poleg svoje okolice. V povorki bodo

na manifestacija ob 20 letnici Jugoslavije ter 25-letnici slovenski Sokola, pozivamo Sokole ter narodno zavedno občinstvo, naj pohiti to nedeljo v Slov. Bistrico, ki se bo za to priliko odela v zastave in zelenje.

Le naprej brez miru...!

Miro Dolničar

Le naprej brez miru...!

Le naprej brez miru...! je bil učencev pokojnega prof. Zupceva. Pel je tudi v našem najboljšem akademskem zboru ter je še sedaj član odličnega akademskega kvinteta. Odlikuje ga lepa barva sonornega baritona in da sluti, da bo postal eden najboljših domačih baritonistov.

Nastopal je samostojno že na večjih priveditvah ter žel krasne uspehe. Večkrat ga čujemo v radiu, zadnje čase pa je nastopal tudi v naši operi, kjer je s samostojnimi spevi opozoril naše kritiko in publiko. Poleg nastopa na kademiji SSM homo imeli priliko zasledovati ga v rasti in napredku še nadalje v naši operi, v kateri se bo gotovo povzpelo do odličnega baritona naše opere. Na večer SSM v bežigradski narodni holi 4. septembra bo nastopil z narodnimi pesmimi.

Smrt „kralja ostrig“

V angleškem kopališču Brightonu je te dni umrl izredno popularen mož, 77 letni William English, »kralj ostrig«. Imel je krmo v Brightonu in računajo, da je vsako leto pripravil za goste z lastnimi rekami četr milijona ostrig.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekljci, izjave beseda Din 1, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

ZENITEV

Beseda 50 par. davek posebej Najmanjši znesek 3 Din

SAMOSTOJEN OBRTENIK

poročil takoj gospodično ali vdovo do 45 let. — Fonudbe na upravo »Sl. Naroda« pod šifro »Resno takoj«. 2127

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej Najmanjši znesek 5 Din

ROZINE

na zalogi. — Veletrgovina južnega sadja, Ljubljana, Tyrševa cesta 48. 2106

DOMAČO HRANO

zelo dobro, nudim po nizki ceni tik opere. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2111

KLISEJE

VEŠTAČNE JUGOGRAFIKA V PETRANJIP 23

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo v modernih frizurah Vam napravi s najnovejšim aparatom za ceno din 60.— »Salon Meriake, Sv. Petra c. 76. 1952

URADNISKI POSOJILA

do Din 5000.— na večletno odplačevanje brez porokov državnim ter javnim nameščencem in vpokojencem. — Informacije daje Fr. L. Klemen, Ljubljana, Gosposvetska 10/III. 2123

POUK

Beseda 50 par. davek posebej Najmanjši znesek 5 Din

Strojepisni pouk

Večerni tečaji od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izveščance. Posebni tečaji za starejše dame in gospode. Pouk traja 1 do 4 mesece. Največja strojepisnica, najrazličnejši pisalni stroji. — Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Pričetek pouka 2. septembra. Šolnina zelo nizka. Christofov učni zavod, Domo-branska cesta 15. 2085

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej Najmanjši znesek 5 Din

PARKETNI ODPADKI

suha drva, premog, poceni pri Fr. Vertšnik, Masarykova 23. 2112

ČEŠPJE ZA VKUHANJE

dobite po 4 do 5 din za kg. breskve od din 5 do 12 v trgovini sadja, Gradišče št. 7. Tel. 36-30. 2125

Dunajski velesojem

11. do 17. septembra 1938

Tehnični sojem do 18. septembra.

Pomembne vozne olajšave.

S sejsko legitimacijo in potnim listom vizum brezplačen! Znižani madžarski tranzitni vizum dobita na meji, ko pokazete sejsko legitimacijo. — Znatna popust voznine na jugoslovenskih in madžarskih železnikih, na nemških drž. železnikih kakor tudi na ladjah po Donavi in Jadranskem morju ter v zračnem prometu.

Vsa pojasnila in sejske izkaznice po 50.— din dobite pri WIENER MESSE — A. G., WIEN VII.

in pri častnih zastopstvih in Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji »PUTNIK«, Tyrševa cesta 11; Zveza za tujski promet v Sloveniji »PUTNIK«, Hotel Metropol, in njene podružnice.

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA 3

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINIŠJE

GEORGES OHNET:

SERGEJ PANIN

ROMAN

Ni se hotela ločiti od ljubljenega moža. V tem je bil vzrok njenih bojev, ki so se končali s tem, da je končno podala roko Cayrou, morda v trenutku obupa in malodušnosti. Toda zakaj je ni vzlet tisti, ki ga je ljubila? Kakšna ovira je bila tu med njima? Ivanka, tako krasna, z zagotovljeno bogato doto, pohčrjenka gospe Desvarennesove, kdo bi se mogel pomišljati, da bi je ne zasnuobil?

Ali pa morda ni bil Ivanke vreden? Ne! Takega bi si gotovo ne bila izbrala. Morda pa ni bil svoboden? Da, to bi moglo biti. Najbrž je oženjen. Lopov, ki se ni bal raniti srca mladega dekleta. Kje neki se je seznanila z njim? V družbi? Doma? Morda v ulici Saint Dominique? Kdo bi mogel to vedeti? Morda še vedno zahaja tja? Pri tej misli se je gospa Desvarennesova kar stresla od jeze. Hotela je zvedeti ime tega moža, da bi mogla spregovoriti z njim in mu povedati v obraz, kaj misli o njegovem nepoštenem ravnanju. Mladim dekletom bo mešal glave, sam pa pri tem ničesar ne tvega. Pokaže mu vrata, z vsemi častmi, ki jih je s svojim ravnanjem zaslužil.

Ivanka je še vedno plakala na koljenih gospe

Desvarennesove. Le-ta je nežno dvignila njeno glavo in ji s čipkastim robcem brisala solzne oči. — Glej dekle, vsa ta povenjen je brez pomena. Treba je vendar storiti odločen korak. Da nočes tega povedati svojemu možu, razumem, toda meni? Kdo je tisti, ki ga ljubiš?

To odkrito vprašanje je vrglo jasno luč na zamaglene Ivanke možgane. Spoznala je pretežno nevarnost. Govoriti o tem z gospo Desvarennesovo? Povedati ime tistega, ki jo je izdal? Nji? Mar bi bilo to mogoče? V hipu je spoznala, da bi uničila s tem Mihelino in Sergeja. Temu se je niena vest odločno uprla. tega ni hotela storiti. Vstala je, se ozrla s prestrašenimi očmi na gospo Desvarennesovo in vzkljknila:

— Lepo vas prosim, pozabite, da sem jokala. Ne verjemite tega, kar je govoril moj mož. Ne prizadevajte si nikoli zvedeti resnico v tej zadevi. Ostanite v nevednosti kakor doslej.

— Tako torej! Tisti, ki gre zanj, mi mora biti zelo blizu, da tako trdo srčno prikriva njegovo ime, — je dejala gospa Desvarennesova, pod vplivom nenadne bojazni.

Obmolnila je in se zagledala v praznino. — Prosim vas, — je vzkljknila Ivanka in sklenila roke pred njenim obličjem, kakor da hoče preprečiti nevarno iskanje.

— Če bi imela sina, — je nadaljevala gospa Desvarennesova, — bi domnevala...

Kar je obmolnila: posinelega obraza se je

sklonila k Ivanki in skušala s pogledom prodreti v dno njene duše:

— Kaj pa če?... je začela.

— Ne, ne! — jo je prekinila Ivanka prestrašeno: spoznala je, da sluti gospa Desvarennesova resnico.

— Ti tajši še predno sem izgovorila njegovo ime? — je dejala gospa Desvarennesova. — Ali si pretitkala to na mojih ustnicah? Nesrečnica! Mož, ki ga ljubiš, je mož moje hčere!

Moje hčere! Prizvok, s katerim je gospa Desvarennesova izgovorila besedico »moje«, je bil tragične sile. Kazal je na mater, zmnožno vsega, samo da reši srečo svojega oboževanega otroka. Sergej je dobro računl. Med Ivanko in Mihelino vendar ni mogla gospa Desvarennesova oklevati. Bila bi porušila ves svet, da bi zgradila iz njegovih razvalin kotichek, kjer bi mogla biti njena hči srečna in vesela.

Ivanka se je znova sesedla, skrušena in strta. Gospa Desvarennesova jo je naglo dvignila. Ni se ji več smilila. Zdjaj ji je mogla govoriti. Bila je edina priča in če bi ji morala s silo iztrgati resnico, morala jo je zvedeti.

— Ah, oprostite mi, — je zastokala mlada žena. — Saj gre vprav za to. Ena sama beseda, odgovori. Ali te ljubi?

— Kaj vem? — Ali ti je to povedal? — Da.

— In oženil se je z Mihelino? — je vzkljknila gospa Desvarennesova prestrašeno. — Jaz mu nisem zaupala. Le zakaj nisem poslušala svojega notranjega glasu!

Jela je begati po cvetličnjaku, kakor levinja v kletki. Kar se je ustavila pred Ivanko, rekoch:

— Moraš mi pomagati rešiti Mihelino.

Mislila je samo na svojega otroka. Brez oklevanja, ne da bi se tega prav zavedla, je zapustila drugega, za svojega vzetega otroka. Od nje je zahtevala rešitev svojega otroka, kakor da je to njen dolg.

— Česa naj bi se bala? — je odgovorila Ivanka trpko. — Ona bo zmagala, saj je njegova žena. — Kaj pa če bi jo zapustil? — je vprašala mati plaho, a po kratkem premisleku je pripomnila: Saj mi je vendar prisegel, da jo ljubi.

— Lagal je! — je vzkljknila Ivanka divje. — Mihelino je vzel zaradi njene bogastva.

— In zakaj misliš tako? — je vprašala gospa Desvarennesova grozeče. — Mar ni dovolj lepa, da bi mu bila všeč? Kaj misliš, da bi mogel ljubiti samo tebe?

— Če bi bila bogata, bi bil vzel mené, — je odgovorila Ivanka razdraženo. Končno se je jela upirati. Preveč so jo napadali. Zato je s krikom divjega zmagoslavja pripomnila:

— Zvečer, ko se je zaklenil z menoj v sobo, da me je prisilil vzeti Cayrola, mi je to potrdil s svojo častjo.